

Sygn. akt III AUa 778/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SSA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SA Barbara Hejwowska
Protokolant: st.sekr.sądowy Agata Kutniowska	

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 r. w Lublinie

sprawy R. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 5 maja 2016 r. sygn. akt VII U 803/14

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że początkową datę prawa do emerytury ustala na dzień 31 stycznia 2017 roku;

II. oddala apelację w pozostałej części.

III AUa 778/16

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 28 lutego 2014 roku oraz decyzją z dnia 20 marca 2014 roku odmówił R. M. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych oraz 25-letniego ogólnego stażu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł do Sądu Okręgowego w Lublinie R. M. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazał, że pracował w gospodarstwie rolnym rodziców oraz w warunkach szczególnych w (...) Ś. do 1999 roku jako ślusarz remontowy.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 5 maja 2016 roku zmienił zaskarżone decyzje i ustalił R. M. prawo do emerytury od dnia (...). Sąd Okręgowy ustalił, że R. M. urodzony(...)w dniu (...)złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przed organem rentowym udowodnił ostatecznie 23 lata, 8 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 lat i 10 miesięcy i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych – od dnia 15 lutego 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku (okoliczności bezsporne).

Wnioskodawca od dnia 31 marca 1970 roku do dnia 31 sierpnia 1972 roku uczęszczał do zawodowej szkoły wieczorowej dla pracujących w R.. Nauka trwała 2,5 roku. Odbывała się w poniedziałek wtorek i środę od godziny 15 do 20, a w następnym tygodniu w czwartek, piątek i sobotę. Szkoła znajdowała się w odległości 12 km od miejsca zamieszkania wnioskodawcy. W tym okresie wnioskodawca pracował wraz z ojcem i starszą siostrą w gospodarstwie rolnym. Składało się ono z obory, stajni, stodoły, chlewni. Hodowano 3 konie, 8-12 krów, 30 cielaków, około 100 świń, kury, kaczki, 30 owiec. Na polu siano 2 ha żyta, pszenicę, jęczmień, sadzono buraki i ziemniaki po 1,5 ha. Wnioskodawca orał pola, siał, sadił kartofle, doił krowy. Zawoził mleko do mleczarni, przygotowywał paszę, karmił zwierzęta, wyrzucał obornik, wymieniał wyściółkę, kosił zboża i je zbierał.

Wnioskodawca w dniu 13 września 1975 roku został przyjęty do pracy w(...)Ś.na stanowisku ślusarza remontowego. W późniejszych latach stanowisko to nazywano mechanik remontu maszyn. W okresie od dnia 9 czerwca 1995 roku do dnia 30 grudnia 1997 roku przebywał na urlopie bezpłatnym. Po urlopie w dniu 1 stycznia 1998 roku powrócił do pracy na stanowisko mechanika remontowego maszyn. Stanowisko to zajmował w dniu 31 grudnia 1998 roku. Wnioskodawca od 1991 roku pracował w zakładzie remontowym, gdzie czynności wykonywali tokarze, frezerzy. Przeprowadzano tam remonty kapitalne tokarek, frezarek, wentylatorów dla wydziału mechanicznego, gdzie wykonywano elementy śmigłowców. Pracował w zespole. Remont kapitalny polegał na demontażu 90% maszyny. Wnioskodawca wymieniał śruby, wałki wieloklinowe, koła zębate. Dorabiał kliny, listwy mocujące korpusy, spawał uszkodzone korpusy. Demontaż tokarki trwał do 6 dni. Jej mycie i montaż około 4 tygodni. Maszyny były myte naftą. W trakcie demontażu obrabiarek wydzielala się duża ilość chłodziwa.

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów z okresu zatrudnienia w aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznań wnioskodawcy i świadków, którzy byli zatrudnieni w tym samym okresie. Treść zeznań w powiązaniu z treścią akt osobowych pozwoliła na jednoznaczne ustalenie faktycznie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności w trakcie spornego okresu zatrudnienia. Świadkowie jednoznacznie wskazali, że wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia wykonywał czynności ślusarza remontowego. Zajmował się remontami obrabiarek służących do wytwarzania części na wydziale mechanicznym oraz wykonywaniem niektórych detali. Związane to było z ich szlifowaniem, myciem silnymi środkami chemicznymi i ich montażem.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 8 czerwca 1995 roku i od dnia 1 stycznia 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku (łącznie 5 lat, 5 miesięcy i 8 dni) wskazaną w wykazie A, dziale XV. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracami podstawowymi były prace szlifierzy wskazane w Dziale III. poz. 78 Szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne.

Sąd Okręgowy orzekł, że w oparciu o przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawca urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku mógłby uzyskać prawo do emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32 – czyli 60 roku życia, pod warunkiem osiągnięcia w dniu wejścia w życie ustawy 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okresu składkowy i nieskładkowego wynoszącego 25 lat.

Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Przedmiotem sporu w sprawie było to, czy wnioskodawca udowodnił 25 letni okres składkowy i nieskładkowy oraz czy przez co najmniej 15 lat pracował w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy powołał przepis art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jak okresy składkowe, przypadające przed 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i w judykaturze ustawy panuje pogląd, że osobą, która ubiega się o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczenia, musi spełnić kryteria pojęcia domownika, określonego w art. 6 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U. z 1998 roku Nr 7, poz. 25 ze zm.). Domownik to osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Osoba taka powinna wykonywać pracę w gospodarstwie rolnym w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy pracowników, tj. minimum 4 godziny dziennie (wyroki Sądu Najwyższego z 2 lutego 1997 roku II UKN 96/96, OSNP 1997/23/473, z 13 listopada 1998 roku II UKN 299/98, 10 maja 2000 roku II UKN 535/99, Lex 49141).

Z ustalonego stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że R. M. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od dnia 31 marca 1970 roku do dnia 31 sierpnia 1972 roku (2 lata, 5 miesięcy i dzień), po ukończeniu 16 roku życia w wymiarze zdecydowanie przekraczającym wymagane 4 godziny dziennie. W połączeniu z okresem bezspornym 23 lat, 8 miesięcy i 2 dni wnioskodawca wykazał łączny okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat. Ponadto udowodnił staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat. Okresem bezspornym było 9 lat, 10 miesięcy i 14 dni, a w niniejszym postępowaniu udowodnił dodatkowo okres 5 lat, 5 miesięcy i 8 dni. Tym samym spełnia wszystkie z wymaganych przesłanek do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku i Sąd Okręgowy ustalił R. M. prawo do emerytury od dnia(...)tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.184 ust.1 pkt 1 i ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust.1 i § 4 ust.1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz niezastosowanie art.32 ust.1a i art.100 ustawy emerytalnej;
2. naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art.233 § 1 kpc zasady swobodnej oceny dowodów;
3. sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w dacie przyznania emerytury osiągnął wiek uprawniający do świadczenia, złożył wniosek o przekazanie środków z OFE na dochody budżetu państwa.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Skarżący podnosił, że nie kwestionuje ustaleń sądu w zakresie przyjęcia, że wnioskodawca legitymuje się 25 letnim stażem ubezpieczeniowym, ale zdaniem organu rentowego niezasadnie Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w trakcie zatrudnienia w (...) Ś. przez okres 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych, ponieważ pracodawca nie wystawił mu świadectwa wykonywania takiej pracy. Zdaniem organu rentowego do okresu pracy w warunkach szczególnych nie mogą zostać wliczone okresy pobierania przez wnioskodawcę zasiłków chorobowych.

Ponadto skarżący zwrócił uwagę, że wnioskodawca w dacie ustalenia prawa do świadczenia nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat oraz że będąc członkiem OFE nie złożył wniosku o przekazanie środków na dochody budżetu państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje częściową zmianą zaskarżonego wyroku w zakresie daty początkowej prawa do świadczenia.

Składając wniosek o emeryturę, wnioskodawca, który urodził się w dniu (...), nie ukończył wieku 60 lat a ponadto był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, swoje roszczenie wywodził z przepisów art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. Nr 778 z 2016 roku). Zgodnie z brzmieniem ust. 1 tego artykułu tym właśnie ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, wynoszącym dla mężczyzn 25 lat. Dodatkowo dla ubezpieczonych, którzy przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, ustawodawca zawarł w art.184 ust.2 ustawy warunek złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Sąd Okręgowy przeoczył zarówno fakt, że w chwili ustalenia mu prawa do emerytury wnioskodawca nie osiągnął jeszcze wymaganego wieku 60 lat, a ponadto z akt rentowych (k.170) wynika, że był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a nie złożył wymaganego przepisami wniosku o przekazanie środków z OFE oraz że w trakcie postępowania odwoławczego był uprawniony do zasiłku chorobowego a następnie do świadczenia rehabilitacyjnego, którego okres przedłużono do 30 stycznia 2017 roku.

Wniosek o przekazanie środków w OFE wnioskodawca złożył dopiero w dniu 22 grudnia 2016 roku i dopiero spełnieniu ostatniego z wymaganych warunków od tej daty powstało prawo do świadczenia zgodnie z art.100 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z uwagi jednak na fakt, że w dacie powstania prawa do świadczenia wnioskodawca pobierał świadczenie rehabilitacyjne prawo do emerytury stosownie do treści art.100 ust.2 ustawy przysługuje mu od dnia zaprzestania pobierania tego świadczenia. W tej sytuacji zaskarżony wyrok w części ustalającej datę początkową prawa emerytury podlega zmianie.

Z tych względów i na mocy powołanego przepisu oraz na podstawie art.386 § 1 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w punkcie I wyroku.

W pozostałej części apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego naruszenia przepisów prawa materialnego ani sprzeczności w ustaleniach faktycznych.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego w apelacji naruszenia przepisów art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), ani też przepisu § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy te znajdują zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym i na ich podstawie słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca spełnił wymagane warunki do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Okoliczności te Sąd ustalił w oparciu o zebrany w toku postępowania materiał dowodowy, w tym również o dokumenty z akt osobowych wnioskodawcy oraz zeznania świadków, którzy w sposób stanowczy i przekonujący potwierdzili,

że w czasie zatrudnienia w (...) Ś. wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach wymienioną wskazaną w wykazie A, dziale XV. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracami podstawowymi były prace szlifierzy wskazane w Dziale III. poz. 78 Szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne. Wbrew zarzutom apelacji nie zachodzi sprzeczność pomiędzy dokumentami z akt osobowych z okresu zatrudnienia wnioskodawcy, a zeznaniami świadków i wnioskodawcy. Z dokumentacji z okresu zatrudnienia wynika jednoznacznie, że wnioskodawcy był zatrudniony na takim samym stanowisku jak w okresie za który pracowała wystawił świadectwo wykonywania takiej pracy – niekwestionowane przez organ rentowy. Zachodzi zatem sprzeczność, ale pomiędzy wystawionym świadectwem a pozostałymi dokumentami z okresu zatrudnienia. Stąd też nie można przyjąć, że Sąd Okręgowy w tej części dokonał wadliwych ustaleń. Sąd Okręgowy zgromadził materiał dowodowy i przeanalizował każdą okoliczność podnoszoną przez wnioskodawcę w odwołaniu a organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza również zarzucanego w apelacji naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 184 i 32 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Istota występującego w sprawie zagadnienia prawnego sprowadza się do określenia wzajemnego stosunku przepisów tych przepisów, przy czym problem zarysował się w związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r do art. 32, określającego warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez dodanie przepisu ust. 1a.. W przepisie tym postanowiono, że przy ustalaniu takich okresów zatrudnienia nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, a zatem okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa ulegają wyłączeniu z okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnych charakterze.

W art. 184 ustawy, obejmującym stany faktyczne zastane w dniu jego wejścia w życie, ustawodawca w sposób szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) wykazały okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okresu składkowego i nieskładkowego określonych w art. 27 ustawy (co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), zagwarantował prawo nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo postawił warunek przekazania środków z OFE ubezpieczonym będących członkami otwartych funduszu emerytalnych. Celem wymienionego przepisu było utrzymanie uprawnień emerytalnych dla wszystkich, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniają warunki przejścia na emeryturę, z wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy (sprawozdanie stenograficzne z 36 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 25 i 26 listopada 1998 r., s. 8-9). Dokonując wykładni tych przepisów Sąd Najwyższy uznał art. 184 ustawy o emeryturach i rentach za samoistną podstawę prawa do emerytury w oderwaniu od chwili osiągnięcia wieku emerytalnego (por. uchwałę z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06, OSNP 2007 nr 13-14, poz. 199, wyrok dnia 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269), a odnosząc się do relacji między art. 184 i wprowadzonym później art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej, zwrócił uwagę na zastosowanie art. 184 do tych ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy, w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego, oraz zastosowanie art. 32 do tych ubezpieczonych, którzy chociażby jeden z tych okresów osiągnęli po wejściu w życie ustawy, nie później niż do dnia 31 grudnia 2008 r. W wyroku z dnia 8 lutego 2007 r. jasno wskazał, że ubezpieczeni, do których ma zastosowanie art. 184 ustawy, mogą realizować prawo do emerytury na "starych" zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego, nawet jeżeli ten wiek osiągną po dniu 31 grudnia 2007 r. Przyjęte w art. 32 ust. 1a ustawy różnicowanie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach nawiązuje do daty wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytury i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 450 ze zm.), w której poprzednia definicja okresu

pracy w szczególnych warunkach pozostała niezmieniona. Okres tej pracy obejmował zarówno okresy składkowe, jak i okresy nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03 (OSNP 2004 nr 5, poz. 87), stwierdzając, że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent.

W konsekwencji utrwalil się w judykaturze pogląd, że art. 32 ust. 1 ustawy nie ma zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1 lipca 2004 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 361 oraz II UK 215/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 360 oraz z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, niepublikowany). Sytuacja osób wymienionych w art. 184, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja domagająca się zmiany wyroku w całości i oddalenie odwołania nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 KPC orzekł, jak w punkcie II wyroku.